

מסורת הש"ס

(א) [ועיניו כגל, ז] (ב) [שם]
(ג) [ז"ק כח, לעיל יב, ז: ס:]
(ד) [ומנו, רש"ל, (ה) [ומנויות
קטן:] (ו) [שם,] (ז) [רש"ל,
בש"ס:] ממספיק,

תורה אור השלם

1 קום התהלך בארץ
לארבעה ויחזקה כי לך
אתננה: בראשית יג יז

גליון הש"ס

גמרא מ"ש דר' אליעזר: ע"י
כפשת דרשני דר' אלתריס
דרוש א':

הגהות הב"ח

(א) גמרא משום דר' יהודה
אמר רב דאמר רב יהודה
אמר רב מנחם עמתי:

מוסף רש"י

קרובה לזה. לעימות
היושבות מןן לחמו ז',
ורחוקה לזה. לזמן
הסמוך לזה האחר שיהו
לימים להקוף כל כפיפות
השדה, ובשדה נחלעת
השדה לא יחזיקו כל
ק' (ב"ק כח). רבים שחזרו
דר' לעצמם. נשדה שחזר,
מה שבידו ברור. ואלו
רשאי לנותר (ש"ב וכו').
שאברה לזה דרך באותה
שדה. שיהי לזה דרך
בו ואלו ידעו כי שחזרו
אחזק מן הכוונות (ש"ס).
מצד שחזרו בו רבים.
לעשות לזה דרך, אסור
לקלקל. א"ש שחזר של
יחד (ועיל כו').

מוסף תוספות

א. ואם איתא היכי לא
מדכיר הא דר' גידל
ודרבה בר ר' הונא
לשמועין דהאי תירוצא
לרבה בר ר' הונא
הוא. י"ט"ב. ב. ומה לי
אמר ר' אליעזר או
לא אמרה. שם. ועין
י"ן. ג. [ובמיתותין לא
אברה לזה דרך. נמשך.
ד. [לכן] נקנה בהילוך
דרך. ונאמר ורש"י דלא
ערך מעשה בזה הקרקע
וכדאמרינן ב' זוחק. שם.
ה. כיון דידעו כי שם.

רצ אשי אמר. מתני' צכל דרכים שצטולס מיירי הן ישרים הן
עקלתון ולא משום גזירה אלא משום דכולהו הוו עקלתון דכל דרך
שנותנין מזל אחד שלא היה שם דרך מחלה יש בני אדם שנעשית
להם רחוקה מן הראשונה ויש שנעשית להם קרובה יותר לראשון

העומדים צעיר מזל דרך הראשון או
נעשית להן עכשיו דרך עקלתון ואין
השכות צידו לגולל את הרצים. וצין
רצ אשי לרצ ציד לרצ מידי אלא
חילוק טעמים כעין משמעות דורשין
ארכא צינייהו. ומקשי לכולהו כיון
דמקנת חכמים הוא או דין הוא דשלו
לא הגיעו אס כן למה מה שנתן נמן
לימא להו כו' דמקנ טעות הוא:
שצירכו דרך לעצמן. דרך שדה אחר:
מה שצירכו צירכו. אע"פ שלא נטלו
רשות מצעל שדה וכדמוקי לה לקמן:
ומתמהנין אטו רבים גולנין נינהו.
שיגולו קרקע של אחרים: כשאצדה
לפן דרך צאומה שדה. דמ"מ אורחא
אית להו גזיה ויפה כח רבים מכח
יחיד שהיחד שאצדה לו דרך נשדה
צצירכו לא יצירכו מעצמו אלא או צצית
דין או כדכושטו של צעל השדה אצל
רבים צצית דין דמו נתון מינייהו
מומין להאי לצי דינא. וכ"ש מתניתינן
דהוא עצמו נתן להם ומיהו שלו לא
הגיעו דקנסין ליה לפי שנתן להם
דרך עקלתון: אי הכי. דכשאצדה
להם דרך מיירי רבי אליעזר: אמאי
אמר רב רב רב הונא אמר רב אין
נלכס כר' אליעזר. והלא הדין עמו
שפליג אמתמים ההולקין על אדמון
ואומרים יקח לו דרך או יפרח צאוריה
הא אוקימנא^א צחד דלמי מכח ארצעה
אצל צאומה שדה דצרי הכל חייב
צעל השדה ליתן לו דרך ליתכס צה
לשדה וגבי רבים דין הוא שאס צצירכו
לעצמן יפה עשו וקשיא לרצ דאמר
אין הלכה אצדה דאוקמה כשאצדה:
מזל דמתני הא לא מתני הא. רב גידל
דמתני משמיה דרצ כגון שאצדה לא
מתני הא דאמר רב רב הונא אמר
רב אין הלכה: ה"ג ולרצ רב רב הונא
מתני טעמא מאי. כיון דאמר אין
הלכה לא ס"ל לאוקומי סתם מתני'
כר' אליעזר: שחזיקו בו רבים.

השאוהו ומקומו להילוך והצעלים ידעו ושתקו אסור לקלקלו דודאי
לרבים מחל. וכ"ש מתני' שנתן להם הוא דרך צצית הלכך מה שנתן
נתן וכוון ושחזיקו: ור"א. אליצא דרצ רב רב הונא דאמר אין
הלכה ומוקי לה כשלא אצדה להם דרך ואפ"ה קאמר ר' אליעזר מה
שצירכו צצירכו צצירכו צעלמא צל חוקה: צמאי קנו לה. וכי צצירכו
קנו לה. ומשני צצירכו דהאי שצירכו הוא ההילוך וצענין זה צצירכו
אותם שהלכו לשם: עד שחזיקו. להשקות קרקע לחרישה או נעל
וגדר ופרך כל שהוא. והא דאמרין צצ"ק דצ"ק (דף טז.) איתמ הוא
חוקה מכי דייש אמרי לאו צצירכו מיירי אלא צצירכו המצר ודש
הקרקע לתקן את המצר ולחזקו דהיינו נעל וגדר: כדי שיהא נוח כו'. דהוה
פסחון פה [לצעל] מדת הדין: נקסם צצירכו. דרך הנאת המעשה קוין אותו
הגר קנה: כי אסו לקמיה דרבי יצחק. לדון על עסק אדם שמתנה לצצירכו
למכור צציל של כרמים. ור"ח פירש צצמיה שאצדה
לו דרך שדה מיירי: צצו ליה. צציל רחצ כי היכי דדרי טונא דזמורות על
השציל: ולא אמרין אלא דמסיימי מחיטא. שיש שם לשציל גדר מזה וגדר
מזה או צציל הלכך כשמכר לו השציל נמוכות טפס או טפסאים להיכר
השציל הלכך כשמכר לו השציל נשדה לא יתן לו אלא כמו שהוא עשוי
אפי' לא יתן לו אלא כדשקיל כרעא ומנח כרעא וזה דחקו לרציו שמואל
שאינה נראית לו גירסא זו לפי שהיה צצור דחקו מחיטות גבוהות
הרציה: והכריזין

המוכר פירות פרק ששי בבא בתרא ק.

בגון שאברה לזה דרך באותה שדה. פירש רציו שמואל וכ"ש מתני'
שמעמו נתן להם וצמר הכי דקאמר לרצ רב רב הונא
דאמר אין הלכה טעמא מאי פירש דפשיטא דלא מוקי מתני' אליצא
דרבי אליעזר ודלא כהלכתא וכמאן מוקי לה וקשה לר"י דצריש המניח

רב אשי אמר כל מן הצד דרך עקלתון
היא קרובה לזה ורחוקה לזה ולימא להו
שקלו דידכו והבו לי ידידי הא מני רבי אליעזר
היא דתניא^א ר' יהודה אומר משום רבי אליעזר
רבים שבררו דרך לעצמם מה שבררו בררו
לרבי אליעזר רבים גולנים נינהו^ב אמר רב
גידל אמר רב כגון שאברה לזה דרך באותה
שדה אי הכי אמאי אמר רבה בר רב
הונא אמר רב אין הלכה כר"א מאן דמתני
הא לא מתני הא וטעמא מאי משום דרב
יהודה^ב דאמר רב יהודה מצר שהחזיקו בו
רבים אסור לקלקלו ור' אליעזר רבים במאי
קנו ליה בהילוכא דתניא הלך בה לארכה
ולרחבה קנה מקום הילוכו דברי ר' אליעזר
וחכמים אומרים אין הילוך מועיל כלום עד
שיחזיק אמר ר' אליעזר מ"מ דר' אליעזר
דכתיב יקום התהלך בארץ לארכה ולרחבה
כי לך אתננה ורבנן התם משום חביבותא
דאברהם הוא דקאמר ליה הכי כדי שיהא
נוח לכבוש לפני בניו א"ר יוסי בר' חנינא
ימודים חכמים לר"א בשביל של כרמים
הואיל ונעשה להילוך נקנה בהילוך כי אתו
לקמיה דרב יצחק בר אמי אמר להו יהבו
ליה כי היכי דדרי טונא דשבישתא והדר
יולא אמרין אלא דמסיימין מחיצתא אבל
לא מסיימין מחיצתא כי היכי דשקיל כרעא
ומנח כרעא: דרך היחיד ד' אמות: תנא
אחרים אומרים כדי שיעבור חמור במשאו
אמר רב הונא הלכה כאחרים^א (ותניא אידך)
דייני גולה (אומרים) שני גמודים ומחצה
ואמר רב הונא יהלכה כדייני גולה והאמר
רב הונא הלכה כאחרים יאירי ואירי חד
שיעורא הוא: דרך הרבים שש עשרה
אמה: תנו רבנן דרך היחיד ארבע
אמות דרך מעיר לעיר שמונה אמות
דרך

בשביל של כרמים. נראה דדוקא צציל של כרמים שאינו
עשוי כלל אלא להילוך^א אצל שאר דרך עשוי קצת להשתמש
בו לזוך אחר: ור"א אמרין אלא אי לא מסיימי מחיצתא אבל מסיימי
בו. ולא שיהו מחיטות גבוהות דל"כ היכי דרי טונא אלא מחיטות
נמוכות טפס או טפסאים להיכר השציל הלכך כשמכר לו השציל
נשדה לא יתן לו אלא כמו שהוא עשוי אפי' לא יתן לו אלא כדשקיל
כרעא ומנח כרעא וזה דחקו לרציו שמואל שאינה נראית לו
גירסא זו לפי שהיה צצור דחקו מחיטות גבוהות הרציה:
והכריזין

ידלו הבו ליה כי היכי דדרי טונא דשבישתא והדר. כלומר להלך בשביל של כרמים יתנו לו כשיעור שיכול אדם לילך בו עם משאו של זמורות ויכול לחזור בשביל של כרמים בריח דקנהו בהליכתו: ולא אמרין. ליתין ליה הכי:
אלא משום דלא מסיימי מחיצתא. של שביל שאין שם גדר מיכן ומיכן. אבל מסיימי מחיצתא אפילו יהי השביל צד כל כך כי היכי דשקיל כרעא ומנח כרעא לא יתן: ליה טפי אלא כמה דאיתיה: פ"ס שני גמדין ומחצה. שיה אמות
ומחצה: דרך מעיר לעיר שמונה אמות. כדי שיהא ריח לשתי עגלות שפוגעות זו בזו:

עין משפט
נר מצוה

ע"א ב מ"י פ"א מהל'
מכירה ה' יג סמנ
עשין פנ ורש"י ע"מ ס'
קצט ספ"ק ז'
ע"ב ג מ"י ט' ה' יד
וסמנ ט' ט"ו ע"ש
וכג"י שניה שהיה הרש"י:
פ"ה ז ה' ז מ"י פ"א מהל'
מכירה הלכה ט' סמנ
עשין ט' ט"ו ע"מ ס'
ר"ז ספ"ק ד':

רבינו גרשום

להם דרך מן הצד משום
גזירה שמא יתן להם דרך
עקלתון והשתא לאו בדינא
קאיתא לירי: רחוקה לזה.
ולאו זכות היא לו וקרובה
לזה ומשום הכי לא מצי
למעבר דינא לפשטיה
ומש"ה מה שנתן נתן לו ולא
מצי למיחדר ביה: ולימא
להו שקולו דידכו ויהבו לי
ידידי. ואמאי מה שנתן נתן:
הא מני. מתני: ר' אליעזר
היא. דאמר מה שבידו
בידו ומשום הכי הואיל
שבידו דין זה לא מצי
למימר להו הבו לי ידידי:
ומקשי: ואליבא דר' אליעזר
דאמר מה שבידו בידו וכי
רבים גולנין נינהו. דליגולל
ליה את שילו ככרי: אמר רב
גידל. לא גולנין נינהו
אליבא דר' אליעזר דמשום
הכי שילו לא הגיעו כגון
שאברה לזה דרך באותה
שדה. שיוצין ק"ש שיש לזה
דרך זה ואין יוציין באיזה
מקום בשדה משום הכי נתן
בשדה מן הצד שלא ידרסום
בשדה ויחזיקו הכי הואיל
שבידו דין זה מה שבידו
בידו דהשתא לא גולנין
דכנס יטלהו ושלו לא
הגיעו: אי הכי. ומקמת לה
הכי בר' אליעזר אמאי אמר
רב הונא אין הלכה כר'
אליעזר הא לא גולנין נינהו
ובדין הוא דמה שבידו
בידו: ומשני מאן דמתני
הא. דרב ברונא לא מתני הא
דר' אליעזר. הוא סביר ל'י
דמשום הכי מה שבידו
בידו כגון שאברה לזה דרך
לרבים וזה דקאמר רב
ברונא אין הלכה כר'
אליעזר הכי ס"ל לרב ברונא
דר' אליעזר דאמר מה
שבידו בידו כגון אפי'
שלא אברה לזה דרך דאי
הוה שמיני ליה לרב ברונא
דר' אליעזר סבר מה שבידו
שאברה לזה דרך בתוך
שהוה לא הוה אמר אין
הלכה כר' אליעזר: ומקשי:
וטעמא מאי. כלומר הואיל
דס"ל לרב ברונא להכריז
שבידו לזה רבי דין מה
שבידו בידו (ו) כגון
שאברה לזה דרך באותה
שדה אמאי מה שנתן נתן
ושלו לא הגיעו. והוא הדין
נמי שאילו לתלמודא אליבא
דרב גידל דמתוך למתני
אליבא דר' אליעזר מה טעם
מה שנתן נתן ושלו לא
הגיעו. ומשני משום דרב
יהודה וכו'. והואיל
שהחזיקו באותו דרך בשדה
אסור לקלקלו ואותו שנתן
נתן משום שבידו הן:
ואליבא דר' אליעזר
דמתניא מתני' אליבא
רבים במאי קנו לה. להאי
דרך שנתן זה והלא לא
החזיקו בה: קנה מקום
הילוכו. בלא שטר וכסף
וחזקה ובלא פריצת וגדירות
[דר] ונעילת ונחיתא. דברי
אליעזר. והואיל אין
הילוך מועיל כלום. עד
שפרך וגדר ונעל כל שהוא:
כדי שתהא נוחה ליכבש.
לפני הירוש: כי אתא לקמיה
יצחק. המוכר והלוקח
שביל לחבור: אמר להו

(א) נראה דל"ן נתן וטלו לא הגיעו ולא מצי כו'. (ב) פ' רציו כזה הוא כפי מוס' ד"ה כגון כמ' השני ועוד י"ל וכו' ודק"י.